

885

GRUVKARTKORTEN		
D. No 68		
INK. 28 JAN 1956		

Karta
över
Wreta gruva

belägen inom

Svärta socken, Södermanlands län,

upprättad på grund av egna mätningar avslutade den 22 juni 1955.

av

H. Stenberg

Legitimerad gruvmätare

Skala 1:800

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 m

Kompletteringsmätning till denna karta

För tiden		Verkställd av		Inlagd på denna karta	
från och med	till och med	Gruvmätare	Aspirant	under kontroll av	den
19 ²³ / ₆ 55	19 ²⁰ / ₃ 57	Rune Berglind	—	Arid Brantberg	19 ⁸ / ₁₂ 59
19 ²¹ / ₃ 57	19 ⁷ / ₃ 58	J. Hugo Andersson	—	Arid Brantberg	19 ¹ / ₁₂ 67
		Gruvdriften upphörde den 11 maj 1958, dnr G3/1961:2			

Innehållsförteckning		Register över gruvor och arbetsrum		Anteckningar om kartans komplettering			
		Namn	Littera-beteck-ning	Mätningen		Förrättningsman	Anmärkningar
				avslutad	inlagd på kartan		
Register över gruvor och gruvrum	A ₁	Norra gruvan	a	22 juni 1955	15 dec. 1955.	K. Friberg	Bergmästarämbetets exemplar uppritat på väv.
Anteckningar om kartans komplettering	"	Mellangruvan	b				
Beteckningar	A ₂	Södra gruvan	c				
Topografiskt dagblad	B ₁						
Geologiskt "	C ₁						
Horisontalskärning på cirka 24 meters nivå	C ₂						
" " " 32 " "	C ₃						
" " " 38 " "	C ₄						
Vertikalprojektion på A-B av skärning a-b	D ₁						
" " " " " c-d	"						
Vertikalskärningar 1, 2 och 3	E ₂						
" 4, 5, 6 och 7							
Borrhålsskärningar	F ₁						

Beteckningar

Svartmalm

Permanent Blue

Gnejs

Light Red

Kisrik svartmalm

Permanent Blue + Vermilion

Granit

Light Red

Skarnig svartmalm

Permanent Blue + Hookers Green Dark

Magnetkis

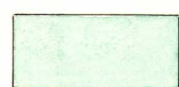
Pink Brown

Svavelkis

Vermilion

Skarn

Hookers Green Dark

Talkskarn

Hookers Green Dark + Svart Tusch

Kalksten

Ultramarine

Leptitblandat skarn

Hookers Green Dark + Chrome Yellow

Leptit

Chrome Yellow

Skarn med pegmatit

Hookers Green Dark + Crimson Lake

Pegmatit

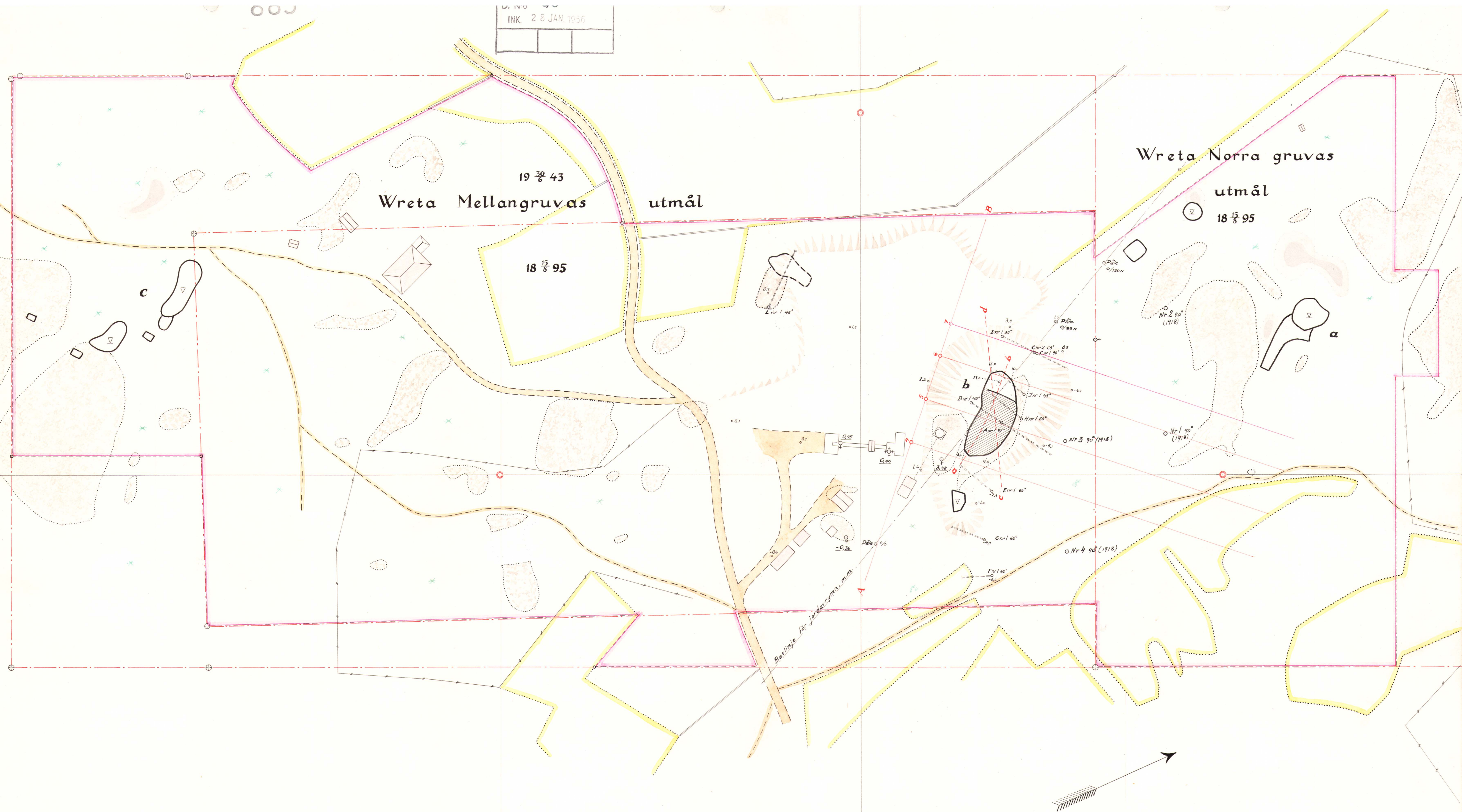
Crimson Lake + Crimson Lake

Ådergnejs

Light Red + Crimson Lake

U. INFO 70
INK, 28 JAN. 1956

Skala 1:800

Topografiskt dagblad

 $B,$

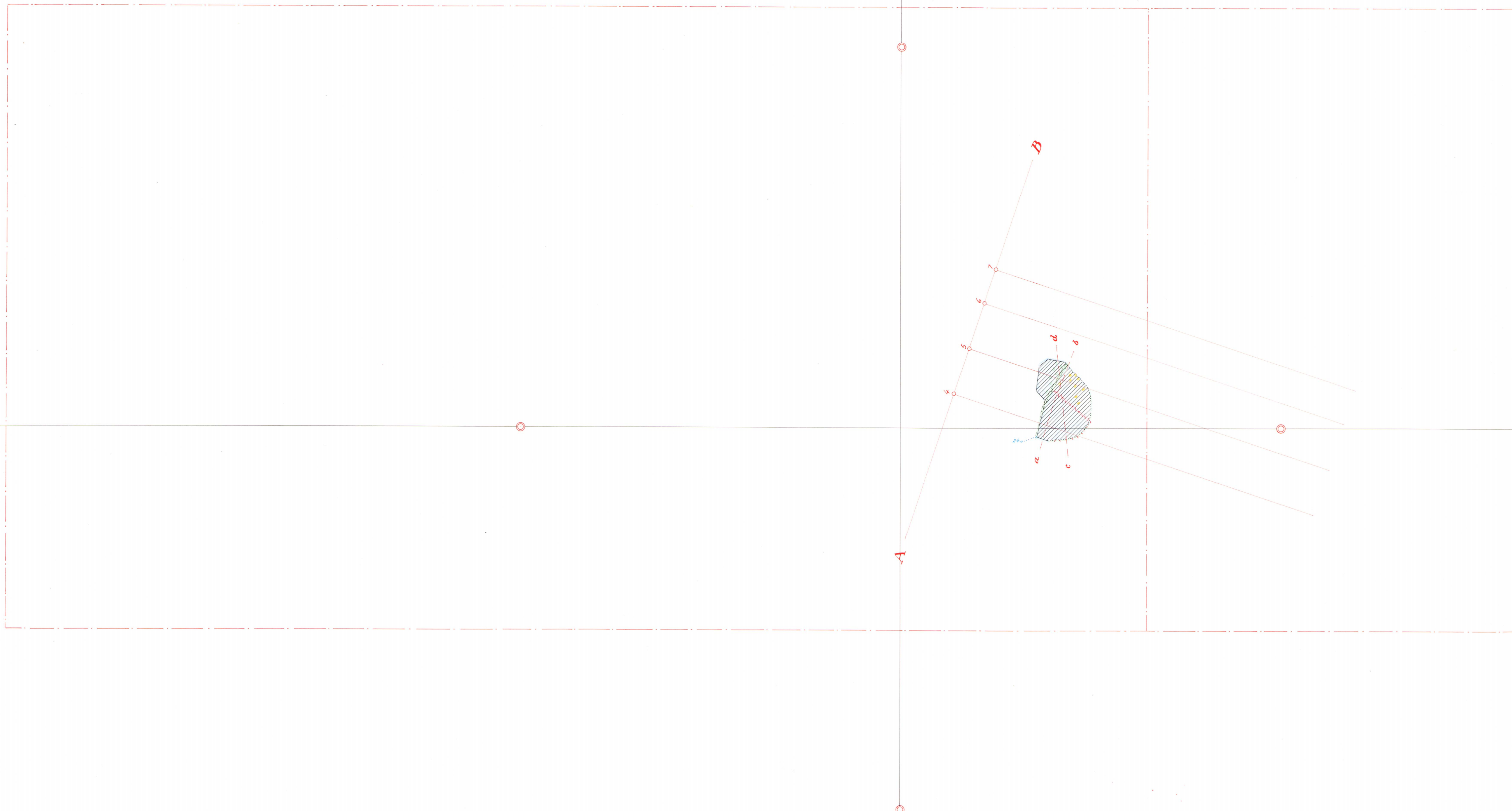
D. No: 68
INK. 28 JAN. 1956

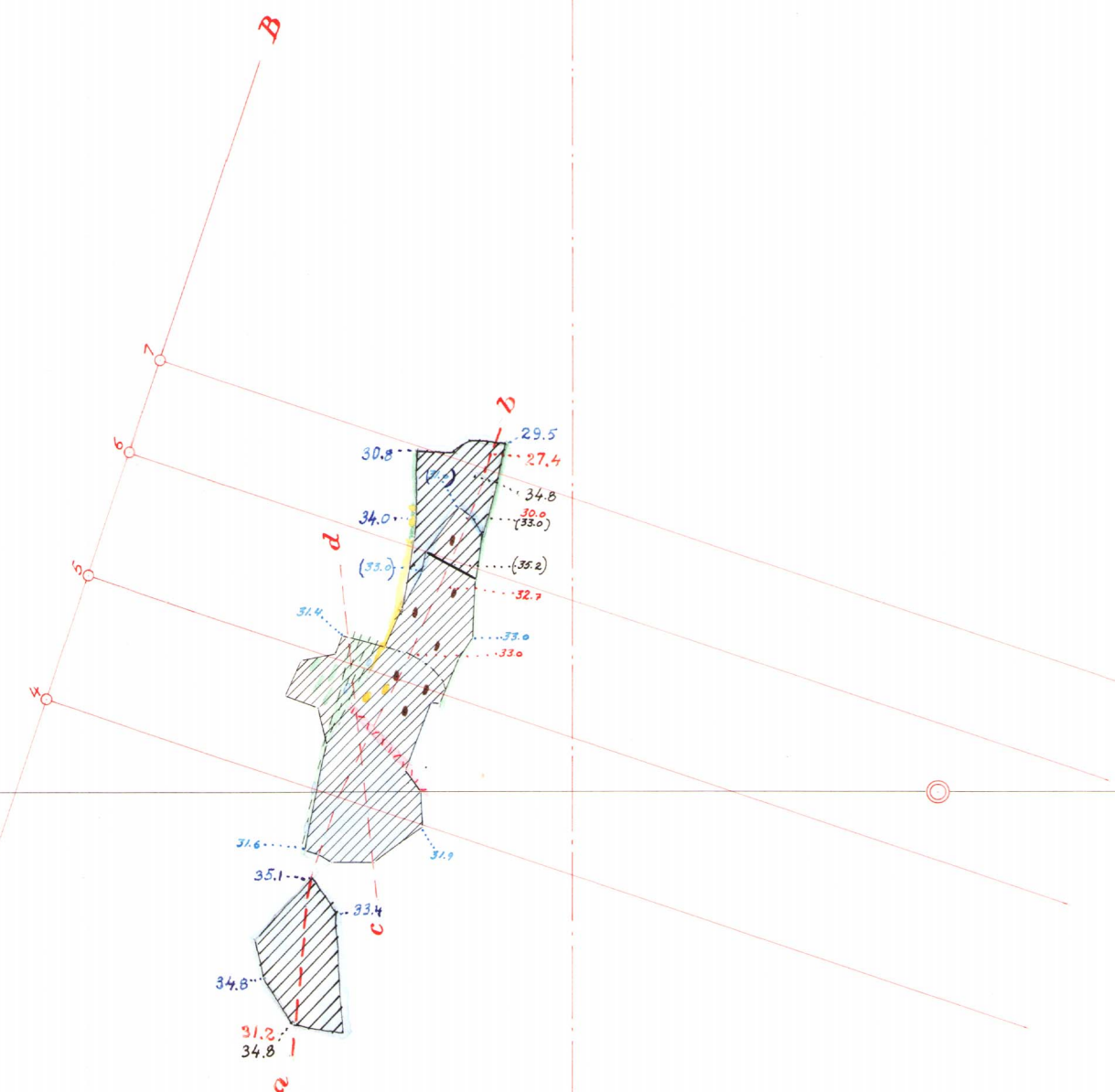
Skala 1:800

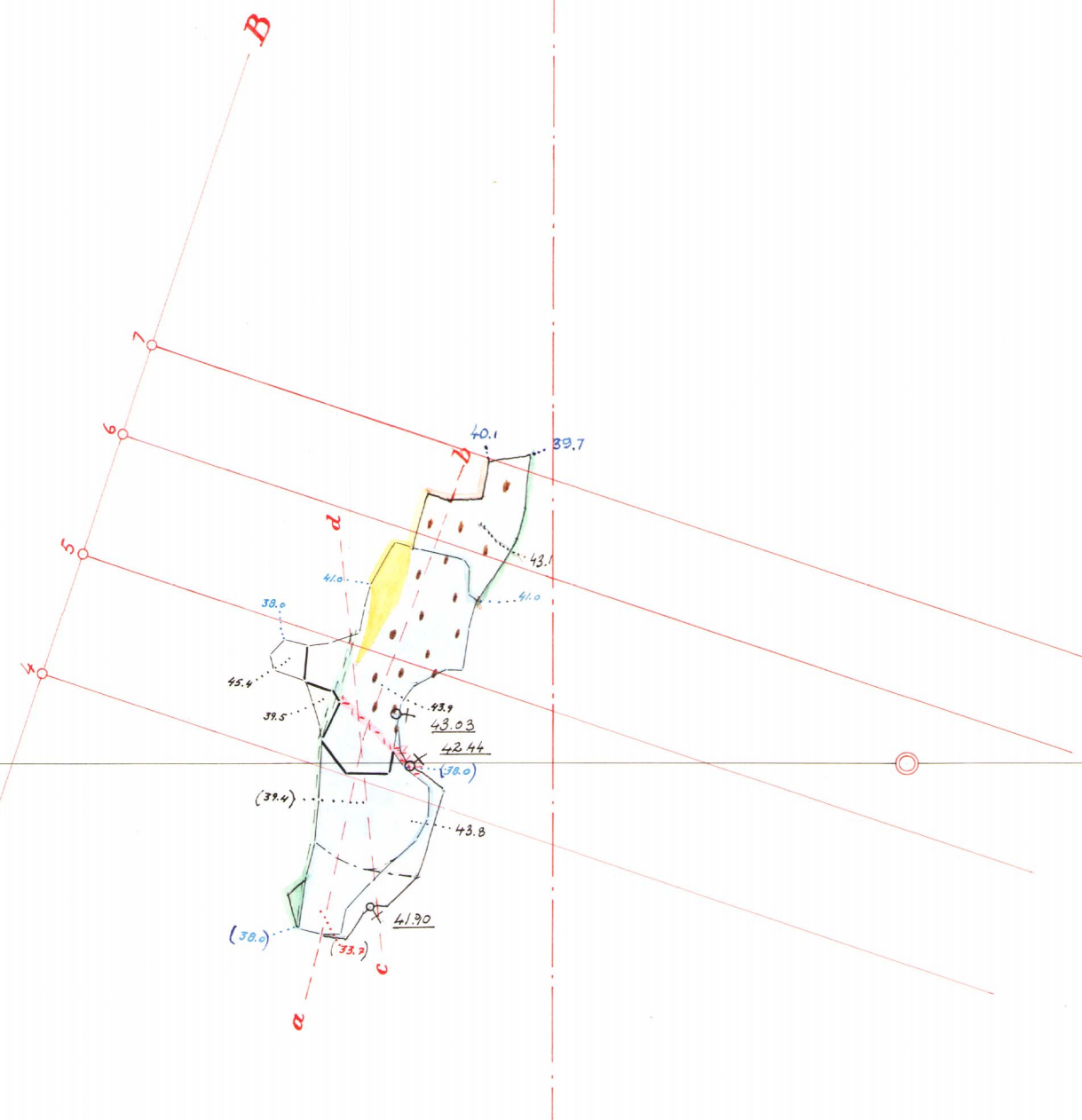
Geologiskt dagblad

 C_1

1685

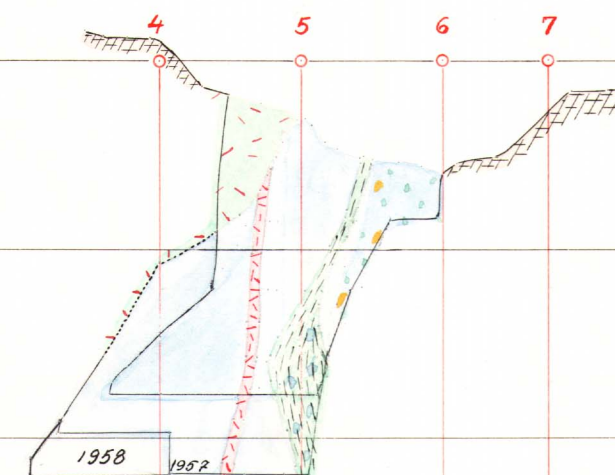
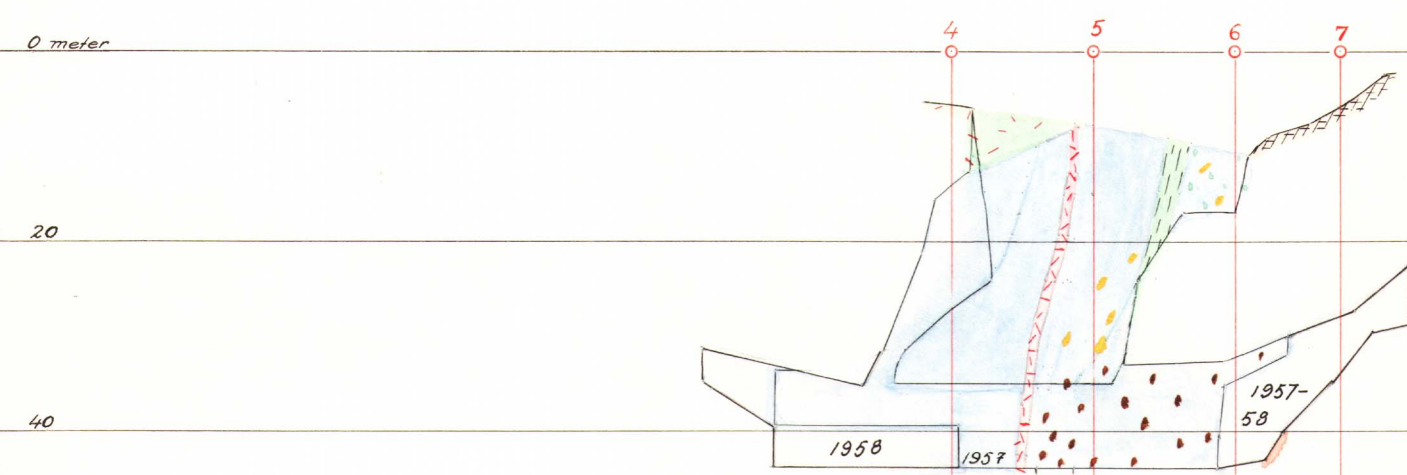
000

D. N:o G8
INK, 28 JAN. 1956

Vertikalprojektion

på A-B av skärning α -b (parallell med dagbrottets liggvägg.)

på A-B av skärning c-d (i dagbrottets längdriktning.)

Skala 1:800

D₁

Vertikalskärningar

Borrhålsskärningar

Beskrivning till kartan över Vreta gruva.

Gruvans läge och historik.

Vreta järnmalmgruva är belägen i Svärta socken och ca 200 m väster om huvudvägen Nyköping-Södertälje. Till Nyköping är avståndet 7,5 km, till Svärta kyrka 1 km.

Enligt efterlämnade anteckningar av förre huvuddelägaren, bergsing. G. Heijkorn, bearbetades malmfyndigheten, dock helt obetydligt, åren 1858-59, 1861 och 1872. År 1895, vid förrättning den 15 aug., anvisades utmål för fyndigheterna vid Vreta Norra gruva, vid Mellangruvan och vid Södra gruvan. Inom de två förtsnämnda utmålen inlöste gruvägaren år 1918 mark för gruvdriftens behov. Vid denna tidpunkt synes utmålet för Södra gruvan ha varit sönat.

Utmålet för Mellangruvan utvidgades den 30 juni 1943 till den omfattning, som är återgivet på gruvkartans topografiska dagblad. Vid förrättningstillfället inlöstes även mark inom därvid utvidgade delar av utmålet.

Markområdet inom utmålen, betecknat **eklesiastika** lönebostället 1 mtl Vreta nr 1, förvaltas av Nyköpings Östra pastorat med arrendator för den odlade jorden och det befintliga bostället.

Utförda undersökningar 1918-1951.

År 1918 och närmast föregående år gjordes mindre skärpningsarbeten med malmfångst vid gruvan. På huvudmalmens hängväggssida neddrevos härjämte fyra vertikalt ställda borrhål till djup varierande från 70 till 110 meter under markytan. Läget av de fyra borrhålen är angivet på kartans top. dagblad. Kärnlådornas sönderfall sedan 1918 har dock ej medgivit en tillförlitlig geologisk kartering av borrhämnarna. Endast ett av borrhålen, nämligen nr 3 ca 70 m djupt, är emellertid placerat tillfredsställande nära utgåendet och i malmens centrala avsnitt. Vid detta borrhåls nedersta del är borrhämnarna malmförande längs ca 20 m, varefter ofyndigt berg träffades. Efter endast ett par meters borrhning i bergarten avslutades borrhålet av någon anledning. Givetvis hade det varit motiverat med ytterligare ett 10-tal meters borrhning här. Beträffande

de tre övriga borrhålen, nr:ris 1, 2 och 4, kunna malmresultaten i dessa icke utgöra tillförlitliga anvisningar för bedömmning av fyndighetens djupgående. Hålens placeringar äro nämligen i förhållande till malmens utgående alltför ogynnsamma för att djupberäkningar kan anses vara tillförlitligt med stöd av dessa.

Vreta gruva förvärvades år 1943 av nuvarande innehavaren, firma A.Johnson & Co Stockholm. Vid tiden för köpet verkställdes undersökningar i form av magnetiska mätningar i detalj över området samt blottningsarbeten genom upprepningar och gruvarbete i gamla försök. Vid huvudmalmens utgående blottades härvid en malmbredd av 10 m. Järnhalten hos taget prov över denna bredd befanns vara 50,9 % och manganhalten 0.68 %. Den stora omfattningen av det magnetiska draget med max. vid dagbrottet och dragets jämna avtagande utåt mot noll tyder på stort djupgående hos fyndigheten.

För detaljundersökning till ca 25 meters djup av denna malm neddrevos jan.-april 1951 tio korta borrhål från borrhålsplatser betecknade A-I i bokstavsföljd. Enligt kartan äro sex av borrhålen fördelade på vertikalskärningarna 5, 6 och 7. Med stöd av borresultaten och det magnetiska max.draget beräknades malmarean till 660 kvm vid utgåendet. Den bäst utbildade malmen och samtidigt minst svavelhaltiga befanns föreligga inom dragets centrala del, vid skärning 5 i kartan. Följande uppställning visar en procentuell fördelning av järn, mangan, svavel och fosfor hos tre malmtyper i det övre malmskiktet.

	Fe	Mn	S	P
	%			
47 % av malmskiktet håller	47	1,0	0,5	0,012
20 " " " "	46	3,0	1,25	"
33 " " " "	35-40	1,0	0,5-2,0	"

Malmen är barythaltig, ca 1,6 % BaO, och utgöres av grovkristallin dels kvartsblandad dels skärning svartmalm. Silikatbundet järn ingår med ett par procent.

Fyndighetens exploatering. Förberedande arbeten.

Sedan malmens säljbarhet undersökts med positivt resultat igångsattes i sept. 1951 jordavrymning över malmens centrala del i och för dagbrytning. Schaktningen kom att omfatta 10000 kbm

Jordmassa. Det visade sig vid schaktningen att berghällens konfiguration var mycket oregelbunden med tvära fördjupningar och jorddjup upp till 15 m och däröver. Detta innebar i sin tur, att stora ej förutsedda jordmassor måste borttagas för att erhålla säkra jordslänter ovanför det blivande dagbrottet.

Samtidigt med schaktningen uppfördes erforderliga anläggningar. Malmproduktionen var igång i april 1952; i början för upplag vid gruvan. Krossanläggning med transportband för handplockning samt malmficka voro färdiga att tagas i bruk i aug. 1952.

Produktionen. Malmens behandling m.m.

Vid upplastningen i dagbrottet har ofyndigt och lågvärdigt gods fränsorterats genom handskrädning samt efter malmens krossning genom plockning på transportbandet. Malmen har successivt fraktats till upplag vid Oxelösunds hamn, dit avståndet är 22 km.

På grund av återhållsamhet betr. malmköp under första halvåret 1954 från malmförbrukarnas sida samt då malmlagret vid hamnen uppnått medgiven kvantitet, ca 4000 ton, inställdes malmbrytningen den 3 juli 1954. Senare under året förbättrades dock malmmarknaden, varför arbetet återupptogs i januari 1955 med länsning, isrensning och förtimringar i dagbrottet. I februari månad var malmproduktionen åter i gång och fortsatte vid årets slut.

Under åren 1952-1955 omfattar brytningen följande kvantiteter malm och berg:

22670	ton	malm
9080	"	gråberg m.m.
31750	ton	uppfördrade från dagbrottet.

Malmfångsten har sålunda utgjort 71,4 % av brutet berg och malmen har i genomsnitt hållit 47,3 % järn, 0,45 % svavel, 0,012 % fosfor och 0,9 % mangan. Arbetsstyrkan har varit 10 à 12 man.

De olika malmkvaliteterna bliva givetvis hopblandade i ej kontrollerbara förhållanden vid skjutningarna. Tack vare handskrädningen har det dock varit möjligt att hålla halterna av järn och svavel vid resp. under stipulerade gränser.

Nedanstående helanalys representerar den hittills brutna malmen, d.v.s. malmtypen med relativt låga halter av mangan och svavel.

	%	
Fe ₂ O ₃	39,60	} Fe = 48 %
FeO	26,12	
MnO	1,30	Mn = 1,0 %
MgO	1,50	
CaO	1,80	
Al ₂ O ₃	2,40	
SiO ₂	24,40	
P ₂ O ₅	0,03	P = 0,014 %
S	0,50	
BaO	1,66	
Cu	0,04	
	99,35 %	

Den geologiska karteringen.

Enligt det topografiska kartbladet är hållfrekvensen stor. Den geologiska bilden, sådan den framstår av hållarna, torde dock få anses vara svårtolkad. Med undantag för de hållar som utgöres av gnejs, undantagsvis av granit, kompliceras nämligen geologien på grund av stora variationer från punkt till punkt i det inbördes förhållandet mellan huvudsakligen skarn, pegmatitsliror och ofta finkornig, leptitliknande bergart. Om nu skarnet bedömes vara den äldre och möjligen även den dominerande komponenten före berggrunds-komplexets paragenes, synes det motiverat, särskilt ur malmgeologisk synpunkt, att skarnet framhäves på det geologiska dagbladet, vilken princip även tillämpats. Beträffande dagbrottet kan nämnas, att kalkstenen i liggväggen på bottennivån, juli 1955, är ofikalcitisk och mot malmen övergående i delvis grovkristalliniskt grönskarn. Den ungefär vertikalt stående, knappt meterbreda pegmatitgången, som övertvärar malmen synes uppåt diffust övergå i hängväggens blandbergart. Mot väster däremot slutar gången stunt mot härvarande sköl, som går komformt med den nordvästliga strykningens riktningen. Sidostupningen är nordostlig, i allmänhet med 60-gradigt fall.

Stockholm den 14 jan. 1956

H. Pauling